SIAŬBIT THE SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U. S. A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1968 Sakavik-Krasavik Nr. 62 (h. 11) March-April, 1968

Pradvieščańnie Narodžańnia Jezusa

DZIELA BIEŁARUSKAHA NARODNAHA ŚVIATA PRAHAŁAŠEŃNIA NIEZALEŽNAŚCI BIEŁARUSI, REDAKCYJA "SIAŬBITA" PIERASYŁAJE ŬSIM ČYTAČOM PAŽADAŃNI ŠČAŚLIVAJ, DA ŚPIEŠNAJ PRACY NA NIVIE NACYJANALNAJ I U ŽYĆCIU ASABISTYM!

Zhrašyŭ prad Boham čałaviek:
Abraziŭ strašna jon Jaho.
Nyrnuŭ u propaść bied naviek...
Spatkaŭ jon śmierć žyćcia svajho!

Ratunku nie było jamu...
Boh źlitavaŭsia-ž Sam nad im
I čałaviectvu hrešnamu
Ratunak daŭ z Synam Svaim.

Pasłany byŭ Anioł Gabrel
K Maryi Dzievie Pračystoj
Abvieścić Joj Tajnicy Cel
U planie Mudraści Śviatoj.

Budź pryvitana Maryja:
Ty Božych łaskaŭ poŭna!
Boh Hospad Plany Śviatyja
Cieraz Ciabie tut vypaŭniaje!

Pamiž žančyn čysta usich
Bahasłaŭlona Ty adna, adna:
U pračystym ułońnie sił Tvaich
Ty ź Nieba zapačnieš Syna!

Tak moviŭ da Maryi jon,
Anioł, śviaty pasłaniec toj
Ad Boha, čyniačy pakłon
Prad Božaj tutaka Tajnaj.

Maryja-ž, u strasie vialikim,
Adpaviadała Anhiełu:
Nia viedaju, čynam jakim...
Biaz muža mknu k žyćciu k
śviatłu!

Duch Božy zyjdzie na Ciabie
I siła-moc usiovyšniaho
Ułońnie acianić Tabie
I rodziš Syna Božaho.

Imia-ž dasi Jamu: Isus —
Zbaviciel, zbavić bo suśviet;
Ludziej ad satany kalos...
Svabodu stvoryć u zapaviet!

Vialik, mahucien budzie Jon,
I Synam Najvyšejšaha
Ź Niabios, złym siłam na praklon,
Na słavu-ž Carstva Božaha.

Dy Hospad Boh addaść Jamu
Pasad Davida Karala,
Ajca Jaho, bo-ž Jon usiamu
Žyćcio i usia Jaho ziamla.

Na vieki budzieć panavać
I siła-moc usiakaja
Jamu zaŭsiody padlahać —
Ziamnaja abo inšaja...

Prad Im kalena kožnaje —
U Niebie, u piekle, na ziamli,
Jak tvor ruki Jahonaje,
Schilacca budzieć choć kali!

Alžbieta, kreŭnaja Tvaja,
U hłybokaj staraćci svajoj,
Choć uściaž była niapłodnaja,
Zapačała, na dziŭ samoj.

Užo šosty miesiac sam nastaŭ
Va ułońnie synu: Heta-ž znak,
Što Boh jość Hospad našych
spraŭ —
Kirujeć nami usialak.

Maryja k sercu pryniała
Anioła słovy hetyja —
Čało prad Tajnaj skłaniła
I unikła u spravy Božyja...

Tady-ž ź luboŭju, vieraju
Uraz skazała: Voś ja słuha
Dy Božaja! Nada mnoju
Panujeć chaj Vola Jaho!

I Słova ciełam stałasia
U toj momant vialiki, śviaty:
Z nami ludźmi złučyłasia,
Kab ź viečnaj zbavić nas biady.

ŚVIATOJE BAHAVIEŠČAŃNIE I DLA NAS...

Radzima naša Biełaruś
U Planie Božym usiudy jość:
Ź luboŭju i dla jaje Isus,
Jak Zbaŭca, niščyć usiudy śmierć!

Žyćcio daje usim i nam:
Luboŭju žyćcie dałučaju
I nas abniaŭ Jon ščyra Sam
Iz Kryža mocaj zbaŭčaju!

Chrystos, jak Bohačałaviek,
Nia možeć tut lubić adnych,
By Metu usich ciarpieńniaŭ, muk,
A nienavidzieć tam druhich...

Jon Spraviadlivaść viečnaja:
Za usich umior Jon na Kryžy...
Kab usim luboŭ u Im śviataja
Haryć, pyłajeć biezmiežy...

Za nas dy biełarusaŭ Jon
Žyćcio addaŭ, jak i za usich
Ludziej druhich! I z nas pałon
Hrachoŭ Jon źniaŭ, jak i z druhich!

I za nas zyšoŭ Jon na ziamlu —
Va Ułońnie Dzievy Maryi,
Kab dać pačatak užo Ahniu
Lubovi Božaj miž nami.

Dzień Dzievy Maryi, što u nas
Zaviecca Bahavieščańniem,
Znoŭ zapaliŭ Ahoń, što zhas:
Luboŭ dy k Bohu z zbaŭleńniem!

U toj Dzień tajemny dy śviaty
Svabodu, niezaležnaści usim
Abvieścili i biełarusy
U rodnym kraju darahim!

I nie zahaśnie duch synoŭ,
Dačok tych słaŭnych Radzimy
Śviatoj, kali my znoŭ dy znoŭ
Z Chrystom žyviom, Luboŭ majem.

Śviecić sonca adnolkava
Dla usich... Aśvietlany-ž, adnak,
Nia roŭna usie: tut pałova
U śviatle, a tam u ciemry usiak!

Źviarniomsia ščyra ka Chrystu —
Ź luboŭju, vieraj, nadziejaj:
K Tamu Praŭdzivamu Soncu —
Aśviecić Praŭdaj nas Svajoj!

I siły daść k zmahańniu nam,
Nie praz ahoń dy mieč dy hvałt,
A praz luboŭ, jak heta Sam
Čyniŭ Jon nat, chto byŭ kat!

O Dzieva Maryja, maliś
Za nas! Ty atrymaj dla nas
Luboŭ... kab usie my miryliś
I zhodna z Praŭdaj išli uvieś čas!

Śviatoje Bahavieščańnie
Chaj złučyć nas usich u adzin
Narod mahutny u Synie
Božym Tvaim: nas jak śviatyń!

A. Ioan Tarasevič

⁂

NA 25 SAKAVIKA

Zahlań u historyju, ty miły śviet,
Ludzkoha rodu ad zary
Jaho imknieńniaŭ da šmatlikich met...
Mknuŭ jon u niziny iz hary...

I to zaŭsiody, dzie-b nia byŭ naš brat,
Ci to u raju, ci z Chrystom —
Na niebiazpiečny stanie jon pakat...

Pamknie... i laže svaim całom

Kala padnožža stromkaje hary...
I nie pamknie užo uvyś!
Ci chočaš uziać jaho u pałon?
Biary!

Za husakom pajdzie i huś
Z hary skaciliś my šmat nizin
Duchoŭnych, mnoha-ž i druhich—
Z Carkoŭnych, prykładna, svych
spružyn

Sarvaliś da metaŭ błahich...
U piekła dantoŭskaje na ziamli
I mučymsia my u im usie —
U duchoŭnym tym biazdeńni
zalahli

I hiniem u im my pakrysie...
Trahedyja naroda naša u tym,
Što my padzielany zusim
Na dźvie dušy učynkam vielmi
złym:
Złoj voli Aktam pradusim!

Padzieł taki nam chodu nie daje:
Jon niščyć siły našyja;
Dušu naroda na kuski jon rvie —
Jaje imkneńni lepšyja

Da tvorčaści dziela dabra ludziej—
Svaich, čužych pa śviecie usim...
Jon hubić ich biasśledan, biez
padziej
Śviatych, vialikich pierad Tym,

Chto nas stvaryŭ ziamlu nam
rodnu daŭ
Dy z rodnaj movaj dla ludcoŭ,
Kab usiak z ich zmałku užo Tvarca
znaŭ
U movie tut svaich baćkoŭ,

Jaho chvalić sa ščyraściu takoj,
Jakuju rodna mova dašć,
Bo čałaviek u movie dy čužoj
I sam siabie čužym pradašć

Hladzić z pahardaj jon na usio
svajo,
Na movu rodnu pradusim,
Bo u joj bačyć usio svajo žyćcio
Z narodam biednym usim svaim

Dy z rodnymi svaimi — matkaj
Dy baćkam, bratam, usiej
radnioj —
Pakryŭ by usich dy usio łapataju,
Kab i dušy užo adnej

Dy biełaruskaj nie było nidzie
Na śviecie hetym vieličnym
Tak časta sudziać rodnyje svaje...
U ciemry sudam zdradnickim!

Chaj hinie, prapadzie dačysta
Usio, usio biełaruskaje!
Nia treba, nie, nia treba mužyka!
Žyvie chaj tolki panskaje...

Usio toje, što pany, pamieščyki,
Ksiandzy, papy, nakinuli
Na nas!.. Usie hetyja łazutčyki
Nam voblik svoj pakinuli,

Jaki pryvioŭ da razdvajeńnia duš
Narodu biełaruskaha...
Tamu ciapier jon hetaki niaduž:
Ciažki žyćciovy los jaho!

Zaloh całom u nizinach pošłaści
I nat nia choča stul ustać:
K tamu nie maje stojkaj
mužnaści...
Jaho nam treba padnimać!

Trahedyja narodu našaha
Hetak vialika, što nichto,
Chacia-b i serca nadta čutkaha,
Nia uniknie u jejnaje nutro,

Dzie kryjecca adkaznaść za jaje...
Strašennaja usich tych ludziej,
Što u nas viaki paradki uściaž
svaje
Puciom ahidnych ich padziej —

*

Karol, mahnat, pamieščyk, pan dy
car...
Dy chto-ž nia byŭ u nas tvarcom
Trahedyi tej! Kažny svoj udar
Padnios, kab pali my całom

U niziny bieznadziejnaho žyćcia...
Biez prava zvacca nat' ludźmi,
Kulturnaho z druhimi sužycca...
Dy dychnuć volnymi hrudziami...

Svaje paŭstali mnohija tvarcy
Nizin hłuchich trahedyi
Dy pradusim duchoŭnyja ajcy
Pad "śviataściu misyi"...

Nia budzie zbaŭlen biełarus taki,
Što choča być samym saboj!
Takija ludzi jość heretyki!
Pavieryŭ lud brachni takoj!

I staŭsia ludam viery "polskaje"
A syn jahony "palakom"
I staŭsia ludam "viery ruskaje",
A syn jahony "rusakom"!

Duša narodu razdzialiłasia
Na dźvie varožyja dušy —
I kroŭ nie raz užo raźlivałasia
Dziela takoj-to u nas "praŭdy"!

Złučyć naroda dźvie dušy u adnu
Dy rany ichni załačyć —
Narodu treba čysta usiamu!
Jon moža heta tak zrabić,

Što jon paŭstanie iz svaich nizin,
u jakich stahnaŭ dy mučyŭsia
Viakami całymi dy uściaž adzin...
Nad im nichto nie zžaliŭsia!

Hod 50 tamu nazad naš lud,
narod siarmiežny, biedny sam,
Ustaŭ prad śvietam na vialiki
cud,
Što całaviek jon,a nie cham,,

Što jon, jak i ludzi usie, pryjšoŭ
na śviet,
Istotaju svabodnaju,
Imknucca da śviatych vialikich
met
Svabodnaj uściaž darohaju...

Što jon pakryŭdžen byŭ
biazlitasna...
Šukaje spraviadlivaćci
Što Biełaruś-Ajčyna jość adna:
Jana jaho pa-ułasnaści!

Što budzie jon haspadarom tut
sam,
A nie rabom i nie słuhoj...
Što u rodnaj chacie jon nia budzie
"cham"...
Davoli łajanki tej złoj!

Braty dy siostry darahija vy,
Nažal, my šče u nizinach tych,
U jakich my mučymsia čuć-čuć
žyvy
Iz-za viny nat nas samych...

Čamu-ž bo my nie adradžajemsia
Duchoŭnym čynam tut u nas
Dy tam u vas — my uściaž
spračajemsia...
I tvorym my nizin chaos,

Što i Dantu mo' nia śniŭsia uva
śnie...
Pakińma sprečki našyja!
Chaj kažny z nas z luboŭju mknie
ź nizin uvyś, dzie pieršyja

Asnovy dla žyćcia — luboŭ
Chrysta,
Śviataja Viera dy Carkva,
Nadzieja u viečnaść našaho
žyćcia...
Ludzkaja tut duša-žyva

Žyćciom Chrysta... ź nizin
uzniałaś jana...
Łunaje u padniabieśsiu tym,
Dzie horku čaru pje duša da dna,
Adnak zvyciažyć zło zusim...

O Boža miły, daj-ža nam paznać,
chto my takija sapraŭdy —
Dy siły našy śvietu pakazać:
Ahoń mahutnaje lubvi,

Što palić puty złoj nienaviści,
Ludziej usich łučyć u adno —
U adnu siamju pryhožaj družnaści
Dziela taho, kab źnikła zło!

Pramudry Boža, śvietły rozum daj
Biazdolnym nam paznać siabie
Samych, što ludzi my i pamahaj
Nam być ludźmi u Samym Tabie,

O Boža, Usiemahutny,dy z Taboj
Iści napierad da žyćcia...
Da ideałaŭ lubvi uściaž śviatoj,
Ź ludźmi druhimi sužyćcia!

Natchnieńniem chaj-ža budzie dy
śviatym
Dzień hety tut dla nas usich!
Kab staliś my narodam užo
druhim —
Biaz sprečak-svaraŭ luta-złych!

Jany atruvajuć usim nam žyćcio
I čyniać toje, što my uściaž
U nizinach chvoraho žyćcia-
byćcia...
Razbita našych duš vypraž!

O Boža miłaserny, zžalsia Ty
Nad nami! Pamažy Ty nam
Ź nizin padniacca da viaršyn
Hary,
Dzie Śviataściu nam Ty jość Sam!

Ź nizin, u jakija my lahli całom,
Uvyś nie uzniasiomsia biez
Chrysta —
Rabotu usiaku ad Jaho pačniom:
Zvyciažym ź Im usio dačysta!

Carkva adna i druhaja tut dla nas
U hetym našym horadzie...
Pačniom my ich pierapraŭlać! I
uraz
Duch inšy stanie u hramadzie!

Chrystos abymie nas ahniom
lubovi,
Jakoju pałymnieje Jon,
Jak Boh, i učynić cudy Jon Svaje
Nad nami — Bohu na pakłon,

Dla nas ža, hrešnych, supakoj
dušy
I siłu voli k baradźbie
Sa złom, ź biadoju, što tuť usich
hrachi
Niasuć dy siejuć u hramadzie!

Natchnieńniem chaj ža budzie
hety dzień
dla nas usich dy šmat druhich,
Kab my paŭstali usie, usie jak
adzin.
Da metaŭ, dziejańniaŭ uściaž
śviatych!

A. Ioan Tarasevič

* * * *

Manastyrski Asiarod 'Mir'

DA USICH BAĆKOŬ BIEŁARUSKICH DZIACIEJ AMERYKI

Dobraje ŭzhadavańnie biełaruskich dziaciej lažyć na sercy Kiraviectva Biełaruskaj Aŭtakiefalnaj Pravasłaŭnaj Carkvy. Tamu ładzicca *Letniaja Škoła* ŭ asiarodku "M I R" dziela navučańnia i adpačynkavaha duchovaha i cialesnaha razvićcia ŭsich biełaruskich dziaciej.

Letniaja manastyrskaja škoła dla dziaciej pačniecca 28 čyrvienia i navuka končycca 8 vieraśnia 1968 h. Na žadannie baćkoŭ navučańnie zmoža być pradoŭžanaje na usie kancatydni zimy.

Prahrama navučańnia pradbačvaje try hadziny knižnych zaniatkaŭ kožny dzień. Relihiju buduć navučać duchaŭniki paasobnych vieravyznańniaŭ. Naniatyja nastaŭniki vučać biełaruskaj movy, historyji, heohrafii, narodnaha śpievu, skokaŭ. Navučańnie ihry na fartapijanie, baletu malavańnia — pavodla žadańnia baćkoŭ.

U hetym hodzie buduć prymacca tolki školniki. Pakulšto niama mahčymaściaŭ dla daškolnaj moładzi ani dla nervoznych, ci nakš ciažkich ŭ hramadzkim žyćci dziaciej. Majecca miesca i zaprašajucca vučni i studenty adpačyvać letam i vučyć biełarusaviedu.

Relihija, palityčnaja prynaležnaść, a navat narodnaja prynaležnaść baćkoŭ nie pieraškodžaje dziciaci być pryniatym u biełaruskju škołu BAPC.

Uładžańnie škoły i navučańnie apłačvaje Carkva. Utrymańnie: ježa, vopratka, bializna — baćki. Kab ablahčyć płatu, užo ciapier prymajucca miesiačnyja upłaty. Toj, chto pradbačyć niedachop hrošaj — nieadkładna pavinien paviedamić, kab byŭ čas zdabyć dapamohu. Skarb Pradsłavy BAPC i niekatoryje inšyje ustanovy majuć mahčymaści dapamahčy.

Dziela dabra dziaciej, pryjmo na karotki čas nia budzie, a tolki na cełaje leta. Płata za utrymańnie maje być złožanaja u pieršym tydni navuki.

Heta jość pieršy hod dziejnaćci takoj pavažnaj škoły. Chacia Carkva układaje šmat hrošaj i dobryja hramadzianskija ciažkaści u pracy, ale mahčyma, buduć niedachopy. Kab niedachopaŭ było mienš — treba samym nam usiem pamahčy. Baćki pavinny užo ciapier paviedamić: kolki dziaciej, jakoj płoci rostu-klasy, najomkaŭ, zdaroŭja, namieryvajucca pasłać u škołu.

Blizka da Mira baćki Niujorku i Niubransviku mohuć pamahčy pazyčańniem mebli, bializny, a takža achviaravańniem hetych rečaŭ, ź jakich ich dzieci užo vyraśli.

Mir maje mahčymaści dla vyrosłych. Pieradusim baćki dy ludzi žadajučyja pamahčy ŭ rabocie zastupnictvam nastaŭnikaŭ u ich dni i hadziny adpačynku, vielmi pažadanyja. Padajcie ciapier jakija tydni leta budziecie mieć adpačynak u Miry i u jakich halinach chocieliby pamahčy škole.

Pytańnie: kolki budzie kaštavać utrymańnie vučnia? Možna adkazać: zaležna ad žadanaj vyhady dziciaci. A tamu, što žadajecca našym dzieciam jak najlepš, dyk i košt utrymańnia musić być adpaviedna vysoki.

Pažadańni baćkoŭ u va ŭzhadavańni ichnich dziaciej prymajuć jak abazujučyja kali jany nie pieraškadžajuć dziejnaści usiaje škoły. A takža baćki płaciać za usie razchody źviazanyja z adumysnymi žadańniami.

Sprečnyja spravy miž baćkami i kiraviectva-nastaŭnikami škoły razsudžvaje ihumien manastyra adrazu i na miescy.

Jaho Preaśviaščenstva Archijapiskap Vasil Dabrasłaviŭ Janku Čyžyka na ładžalnika Manastyrskaj Škoły, spraktykavanaha nastaŭnika ŭ krainie u šmat-hadovaha nastaŭnika letnich škołaŭ tut u Amerycy.

Usie spravy škoły pałahodžvaje: John Čyžyk 67 Narrangasset St. Sprienfgield, Mass. 01107 tel.: 413 730-7048.

12 śniežnia 1967

DA USICH STAREJŠYCH BIEŁARUSAŬ AMERYKI

Zacišnaje i pryjemnaje žyćcio dla biełaruskich starejšych i zasłužanych surodzičaŭ cikavić Eparchijalnuju Upravu BAPC u Amerycy. Tamu pry manastyry ŭ Miry ładzicca Dom Zasłužanych dla ŭsich, chto choča biazturbotna žyć, z pryjemnaściu dla siabie, a karyściu dla ŭsiaho hramadzttva.

Pajmienna, MIR maje pamieškańni dla adzinočnych žančyn i mužčyn, z poŭnym žyŭleńniem z manastyrskaj kuchni. Pamieškańni dla siamiejnych z mahčymaściami varyć u pamieškańni.

Adpačynak zapeŭniany na śviežym pavietry u manastyrskim parku-lesie. Blizka majecca vialikaje voziera, da jakoha MIR maje usie rybnickija i łodačnyja pravy. U samym Miry jość svaja teniszaharadź. Zimoju, u susiedztve doŭhija łyžnyja asiarodki z uciahami.

Manastyrskaja śviatlica maje kalornuju televiziju, bilard, jak i scenu da pakazaŭ i vystupaŭ. Narodnaja Biblijateka adčynianaja dla zasłužanych na žadańnie navučnaj pracy.

Kažny zasłužany moža pracavać u jakoj kolečy manastyrskaj pra-

coŭni. U niekatarych takža z mahčymaściami zarablańnia.

Manastyr pamoža zarablać u susiedztvie tym, chto žadaŭ-by.

Manastyr maje carkvu i bahasłužby mohuć być adpraŭlanyja kožny dzień na žandańnie žycharstva. Duchoŭnaja apieka mahčymaja i dla katalikoŭ, dy pratastantaŭ — manastyr achvotna zaprosić ich duchoŭnikaŭ na absłuhoŭvańnie.

Svajaki i znajomyja mohuć adviedyvać zasłužanych žycharoŭ Mira. Sam zasłužany moža vyjaždžać adviedyvać kaho choča.

Kožny moža uvieści svaje rečy i uładžańni da jakich pryvyk, ci žadaje mieć u svaim pamieškańni. Adumysnyja miescy mahčymyja dla žyvych vazonaŭ, ci chatniaj žyvioły.

Košt žyćcia ŭ Domie Zasłužanych Mira zaležny ad patrabavanych vyhadaŭ. Manastyr nie zarablaje na Domie Zasłužanych, ale takža, pakulšto, nia maje i siarodkaŭ na dabradziejnaje pradstaŭlanie vyhadaŭ. Samaŭrad Domu Zasłužanych budzie ustanaŭlać kožnarazny košt.

Lekarskaja pomač zapeŭnienaja kožnamu zasłužanamu. Ale Dom Zasłužanych jašče nia maje mahčymaściaŭ na dahladańnie abłožna chvorych, ci abłožnych invalidaŭ. Chacia nad hetym pracujecca i moža u nastupnych abłožnyja zmohuć mieć svaju biełaruskuju lačomniu.

Eparchijalnaja Uprava rupicca pra uładžańnie Domu Zasłužanych takža tamu, kab dać mahčymašć našym starejšym dakončyć svoj žyćciovy šlach z addańniem reštak svaich siłaŭ i viedaŭ na zaviaršeńnie ich žyćciovaha žadańnia zasłuhi svajmu narodu niečym adumysnym sa svaje dziejnaści i žyćcia. Manastyr pradstaŭlaje usie mahčymaści kab kožny chto choča moh pracavać nad svajoju žyćciovaju dumkaju.

Mir moža dahavarycca z haspadarami Biełaruskaha Mahilniku u Istbransviku, jak i adpaviednym Pachavalnym uładžańniem, kali-b chto chacieŭ mieć zapeŭnienyja chryścijanskija, biełaruskija pachoviny.

Dobraje žyćcio u Domie Zasłužanych Mira zaležyć ad jaho žycharoŭ. Tamu što heta našaja narodnaja ustanova, haspadaranaja Carkvoju, ale uładžavanaja praz samych žycharoŭ. Samaŭrad Domu Zasłužanych moža zrabić bolš, jak siańnia možna pradbačyć. A napeŭna "jak paścielešsia tak i vyśpišsia" moža być tut asiahnutaje.

Z usiemi spravami Domu Zasłužanych pakulšto źviartacca da:

Mr. V. W. Wasilewski MD.
40 Quincy St.
Passaic, N. Jer. 07055.

— o —

Manastyrski Asiarodak "Mir"

DA USICH BIEŁARUSAŬ AMERYKI

Hetym paviedamlajecca, što ŭžo razpačali raboty niekatoryje manastyrskija pracoŭni. Manastyrskaja drukarnia pryjmaje drukarskija i vydavieckija raboty ŭ biełaruskaj movie. Pakulšto majem mała pracaŭnikoŭ abaznanych z naviejšymi mašynami, tamu čas vykanańnia nia moža być zhary aznačany. Ale pošuki pracaŭnikoŭ iduć i spadziajomsia na chutkaje vykanańnie mašynaŭ u poŭnaści.

Manastyrskaja STALARNIA vykonvaje mastackije kryžy: naściennyja, kutnija, ci stajačyja z dreva pavodle žadańnia. Pry zakazvańni treba padać vyšyniu kryža. Vyrab ikonaŭ zaciahajecca dziele niedachopu mastakoŭ malavańnia na drevie. Ale vyrab chatniaha uładžańnia: stołkaŭ, tapčanoŭ, hojdałak (rakin-čer), skryniaŭ, skrynačak (džulry-baks), kałysak, jak i niekatorych dziciačych rečaŭ z dreva, užo apracoŭvajecca.

Manastyrskaja MATALAVAJA pracoŭnia vyrablaje załatyje kryžyki, dy ikonki z łancužkami na šyju — hrudzi. Pry zakazvańni treba padavać kolki karatavaje zołata žadajecca (14 i 22), tamu, što ŭ niekatorych asob nizka karatavaje moža zielanić, ci čarnić cieła. Łancužki jošć tančejšyja i taŭščejšyja, nia vyrablanyja praz pracoŭniu, ale dałučanyja. Ikonki-madalijony majucca Bahamaci, Chrysta i Śv. Eŭfrasinii. Moža być vybity na advarocie napis imia, ci karotkaj malitvy. Usie hetyja załatyja rečy, biełaruskaha daŭniaha naŭzoru, mohuć być, na žadańnie, paśviačanyja praz Japiskapa J. V. P. Archijapiskapa Vasila dla pravasłaŭnych, J. V. P. biskup Časłaŭ dla katalikoŭ, jak i možna prasić J.P. Monsińjora Tatarynoviča ab paśviadčańnie u Vatykanie.

Manastyrskaja Mastakaja VYSTAŬKA pravodzić menu (prodaž) mastackich tvoraŭ. Vystaŭlańnie da ahladańnia pačniecca 3 čyrvienia 1968 h. Ale ŭžo možna pierasyłać niekataryja rečy da chutkaj ciapier pradažy. Jošć zakaz lnianyja krainnyja (biełaruskija) abrusy, radziužki (dziaružki, dyvany), vyšyvanyja kašuli, paski (kravaty), malunki biełaruskich krajavidaŭ, kvietak, droŭ dobrych dla radzimaha upryhožańnia pamieškańniaŭ.

Manastyrskaje Vyšyvalnaje Siastryctva źbiraje siabrovak, žadajučych supolna zdabyvać nitki, tkaniny,dy zbyvańnia vyšyvańnia, jak i palepšyvańnia vyšyvańnia praz skarystańnie malunaŭ da biełaruskich uzoraŭ. Zakazy na vyšyvanyje paduški, nastolniki,

abšyŭ kašulaŭ užo mohuć być prysłanyja, z padańniem raźmieru žadanaj paduški, kaloraŭ, rečyva (voŭna, chemičnaje, ci inšaje vałakno).

Uładžvajecca žanočaja Vopratačnaja pracoŭnia da šyćcia viačerniaj vopratki z vykarystańniem naŭzoraŭ. Kožnaje chto znajecca na šyćci,moža dałučycca i pracavać pad nahladam i pomaččù mastačak—adumyśnic pryhožaha stylu. Zadańnie pracoŭni: vyrablać biełaruskija naŭzory i vopratki.

Razpačatyja chodańni ab uładžańnie MASTACKAJ pracoŭni malavańnia i adumysnaja raźby, kavańnia, vyčesvańnia z kameniu. Zacikaŭlenyja ŭ hetych halinach mohuć padavać svaje miarkavańni.

Usie spravy manastyrskich pracoŭniaŭ pakulšto nałahodžvaje haspadar Manastyra:

Mr. V. W. Wasilewski MD.
40 Quincy St.
Passaic, N. J. 07055.

***

VIALIKAJA PADZIEJA. Zakładajecca Biełaruski Autokafalny Pravasłaŭny Manastyr. Daŭniej byli padobnyje, ale u apošnich časach jany nie byli biełaruskimi, ale rasiejskimi. U ich ničoha nie bylo bielaruskaha.

Adčuvali patrebu Biełaruskaha Manastyra nia tolki Jaho Excelencyja Archiepiskop, ale i dziejnyje baradźbity u pracy niezaležnaści Biełarusi.

Pieršnajpierš patrebny Manastyr dla uzhadavańnia śviatarоŭ. Da hetaha času pryjmałasia tych,katoryje paprasili,kab ich paśviacić. Miž takimi mohuć i znajścisia i takije, jakich inšyje Episkopy nie chacieli paśviacić, ale mohuć być i padasłanyje praz druhich, kab razburyć iz nutry Biełaruskuju Autokafalnuju Pravasłaŭnuju Carkvu. Spadziajusia,što pry Manastyry znojdzicca Seminaryja. U joj vyvučać adpaviednych i addanych svajmu Arcypastyru.

Patreba takža adpaviednaj i dobraj apieki nad dziaćmi sirotami dy dziaćmi z bolšych miestaŭ, katoryje patrabujuć praviaśći vakacyi na dobrym pavietry, a pry hetym pavučycca usiaho narodnaha, jak: movy, śpievu, čytańnia dy zabavaŭ u rodnaj movie.

Patreba i dla moładzi, kataraj nie chapaje hrošaj akončyć vyššejšych škołaŭ a pracy nia mohuć dastać. Voś i ich možna budzie niekatarych specyjalnych pracaŭ navučyć.

Patreba časta i starejšym, chacia badziornym, niejkaha kutka. Z listoŭ z Miru i dla ich pradbačycca zaniaćcie, a paźniej i apieku. I dla ich pradbačycca miejsce. Praŭda prypaminajecca dla zasłužanych. Dumaju dla zasłužanych u padtrymańni patrebaŭ Manastyra.

Jašče nia byŭ u Miru, ale pastarajusia adviedać. Z apisu vidać niešta nie małoje. Viedaju,što Jaho Excelencyja Vasil nie bahaty. Ale śviet nie biaz dobrych ludziej. Jaho Excelencyi i usim pamočnikam Honar i Pašana!

a. Francis

SAMAŬRAD PAMIATNIKU 50-ci HODŹDZIA BNR

Da Usich biełarusoŭ na Čužynie. — Dumka pastaŭleńnia pamiatniku zmaharom za pravy biełaruskahha narodu nabiraje rečyŭnyja źmiesty. Z usich miascoŭ prychodziać zajavy dušeŭnaj i hrašavoj dapamohi. Na pačatak paŭstaŭ Samaŭrad Pamiatniku, u jaki ŭvachodziać pradstaŭniki ad vydatnych biełaruskich ustanoŭ i zhurtavańniaŭ. I kali čyjo zhurtavańnie jašče nie dałučyłasia to para heta zrabić.

Pačatkavaja dumka Dr Vasileŭskaha była: pastavić maŭzalej — pamiatnik na Istbranśvickim Biełaruskim Mahilniku, u Niudžersi Zha. Plan 1966 hodu pradbačvaŭ budynak ŭ chormie kryža. Uzïamielle pamiatniku maje 34 krypty dla pachovinaŭ zasłužanych. vierch pamiatniku maje carkvu. Ścieny carkvy zvonku abłožanyje hranitavymi płytami z napisami zasłužanych adzinak i hurtaŭ. U nutry, ścieny vyłažanyje mazaikaju z histaryčnych biełaruskich zdareńniaŭ.

Dumka Juraha Vićbiča, padadzienaja ŭ radakcyju Biełarusa u lipieni 1967 hodu pradbačvaje nasypańnie kurhana na tymža Biełaruskim Mahilniku ŭ Istbransvik. Pamiatnik mieŭby, praŭdapadobna, na viersie płytu, ci pryrodny kamień z aznačešniem 50-lećcia.

Dumka Alaksandry L. Stahanoviča pradbačyć padšukańnie placu ŭ adnym z bolšych miestaŭ ZHA i pastaŭleńnia pamiatniku ŭ mieście. Šukańnie placu moža zaniać śmat času, jak i zdabyćcio jaho dy pastaŭleńnie pamiatniku. Aśviačeńnie pamiatniku było-by tahdy adłožanaje na śmat paźniejšuju hadaŭščynu 25 Sakavika.

Kažny Biełarus moža dałažycca ŭ šukańni placu ŭ mieście. Kožny moža dałučycca svajoju prapanovaju adpaviednaha pamiatniku na Biełaruskim Mahilniku. Padvalinny kamień hetaha pamiatniku musić stać u paniadziełak 25 Sakavika 1968 h. Tamu ahulnyja narysy prapanavanych pamniatnikaŭ majuć być prysłanyja ciapier, a padrabiaznyja plany — tady jak prapanova budzie pryniataja Samaŭradam Pamiatniku.

Treba takža vyskazacca: ci heta maje być ahulny pamiatnik usiamu Biełaruskamu Narodu, biaz padavańnia imionaŭ zasłužanych? Ci, naadvarot, na pamiatniku padać imiony, ato i umuravać adumysnyja plity vydatnym adzinkam?

Kali chto choča — moža užo prysłać hrošy na budovu. Asnaŭny zbor budzie u 1968 i paźniejšych hadoch. Pabudova nia jość śpiešnaja i abyjakavaja.

Kožnaje zhurtavańnie, jakoje žadaje dać svajho pradstaŭnika ŭ Samaŭrad Pamiatniku, moža paviadamić SAMAŬRAD.

**
*

U PAPIAREDNIAJ ROSSII, A CIAPIERAŠNIAJ S.S.S.R. BLIZU BIAZ PIRAMIENY.

Spravy relihijnyja mišajucca z palityčnymi

Pry paśrednictvie, sabie padparadkavanaj Pravasłaŭnaj Carkvy, S.S.S.R. starajecca naviazyvać kantakty ź inšymi chryścijanskimi ekklezijami paza zaniatymi krainami. Zastupnictva chryścijanstva, ale majučy mety supracoŭnictvo palityčnaje, apiakujucca inšymi chryścijanskimi ekklezijami. Peršnajpierš u kancy vieraśnia 1967 hodzie, pavodle infarmacyi Tassa, naviedyvała Maskvu Ortodoxyjnaja delehacyja Malabarskaj ekklezii. Złažyła jana vizytu patryjarchu Alexejamu u jahonaj letniaj rezydencyi u Odesie i armianskamu patryjarchu — Catolokosovi — u Ečmiadzinie. Paśla pradstaŭniki Malabarskaj ekklezii złažyli vizitu rumunskamu Pravasłaŭnamu patryjarchu Justininu u Bukarešci.

Heta nie na žarty. — U časie vizytaŭ prafesar Georg iz Duchoŭnaj Seminaryi u Kottya i, jak heta i daŭniej byvała, Mr. Stefan Yakov, śviecki sekratar dyjecezalnaj Rady u Knanaya, vyskazali najvyššejšyje słovy pašany dziele "mahčymaści razvoju chryścijanskich vieravyznańniaŭ u S.S.S.R. Sapraŭdy heta vyhladaje na davoli nieprystojny žart savieckaj prasavaj agiencyi. Usapraŭdnaści tak nia jošč. Tak nazyvanaje Ortodoxalnyje Chryścijanie Paŭdzionnnych Indyjaŭ jošč najstaršaj hałuzinaj chryścijanstva na na śviecie. Praŭdapadobna, jany vyvodziacca ad neofitaŭ, naviernienych praz śv. Tamaša Apostoła. Pieratryvali da sioniašnich časoŭ u Paŭdzionnaj Indyi. Ciapierašniaja Kerala. Jošč heta adna iz najbolej pastupovych, aśviečanych, niezaležnych, inteligentnych čaścinaŭ Indyi.

U časy zdabyćcia niezaležnaści praz Indyju, roŭnapraŭnaść žančynaŭ była u całaści i 40 % ludnaści stanavili chryścijanie. Mienšaść iz ich byli "ortodoxy", abo monofizyci, jakije u dogmatach, ale nie administracyi, byli u łučnaści iz Etiopskaj, Armenskaj i Koptyckaj u Egipcie Ekklezijach.

Až da 1947 hodu byli u Kareli, kniatztvie Travencore i Cochin. Mieli svaju administracyju, sobskije sudy, palicyju i vojska.

Naličali nasielnictva 6,200,000. Ich uładary tradycyjnaj kościaj u horle brytyjskim vicekaralom u New Delhi, tak, jak ciapier, zastuplenych praz kamunistych, abo levych palitykaŭ, znajchodziacca kościaj u horle uradujučaj Partyi Kongresavaj. Kerela jošč najbolej chryścijanskaja, ale i najbolej prakamunistyčnaja u Indyi. Dzielataho Maskva i biarecca patranavać nad hetym chryścijanskim narodam.

//

Dyjalog u Leninhradzie. — Druhim važnym vydareńniem u religijnym žyćci u S.S.S.R. u prošłym hodzie było 5-ci dzionnaje spatkańnie katalickich i pravasłaŭnych teologaŭ u Leninhradzie. Metaj było pravieści dyjalog katalicka-pravasłaŭny za zhodaj uradu S.S.S.R. Dyjalog u Leninhradzie raspačaŭsia u sali Pravasłaŭnaj Teologičnaj Akademii, pry prysutnaści siabroŭ kamitetu i studentaŭ. Pryvitalnuju pramovu vyhałasiŭ rektar Akademii, Episkop Michaił, a ustupnyja pramovy mieli metrapolita Nikadem i episkop Willebrands, kiraŭnik Vatykanskaha Sekretaryjatu Chryścijanskaj adzinaści.

Padstavaj dyskusii byli referaty abaich staron na temy hramadzkich daktrynaŭ apošnich Papaŭ i Vatykanskaha Saboru. 10-ho śniežnia episkop Willebrands vyhałasiŭ kazańnie u časie kansekracyi novaha pravasłaŭnaha episkopa u Tokio, Mikołaja, na jakoj uračystaści była usia katalickaja delegacyja. Taho samaha dnia metropolita Nikodem, episkop Michaił i usie pravasłaŭnyja, učaśniki dyjalogu byli prysutnymi na nabożenstvie, koncelebrovanym praz delegataŭ katalickich u śviatyni Matki Božaj ź Lourdes.

Religija i palityka. — Dnia 14-ha śnieżnia katalickaja delegacyja vyjechała u Maskvu. Taho samaha dnia viečaram pryniaŭ jaje patryjarch Maskvy i Usiej Rosii Alexy. Prałaty śviatary Higgins i Pravan dy A. Calvez vyjechali iz Maskvy 15 śnieżnia. Episkop Willebrands i Ajciec Long, T. J., katory davoli dobra havora pa rosijsku astalisia u hościach u patryjarcha. Adviedali Moskvu, Tułu i Jarosłav, kab paznać miesnaje religijnaje žyćcio.

Hetaja delegacyja taksama pravodziła razmovy iz sovieckimi uradaŭcami ab supakoi u Vietnamie. Paśla ich pavarocie u Romu Papa Paulus VI, havoračy da siabroŭ Kalegium Kardynalskaha ab svaich starańniach pasiaredničych, vyskazaŭ pierakanańnie, što moža ličyć na upłyŭ "tych usich, katoryje majuć aŭtorytetnyje upłyvy u Hanoi".

Voś jakija spravy religijnyje mišajucca z palityčnymi u Mosvie.

Gw. Pol.

Za Kaladnije i Novahodnije pažadańni ščyra dziakuju nastupnym: J. Exc. Episk. B. Słoskansu, J. Exc. Č. Sipoviču, Rt. Rev. Msgn. Saławju; Ajcu Rev. J. Hermanoviču; Ajcu F. Žurni; Ajcu Rev. Uł. Černiaŭskamu: Sp-m Antonu z Baćkam Adamovičam; Spadarstvu i usiej Siamji Akanovičam; Spadarstvu Bartulovym; S-ru i Spa-ni Budźko; S-vu S. A. Charneckim; S-vu ad siamji B. Daniłovičam; Spadaryniam Kachanoŭskim; S-vu i usiej Siamji Kušalam; Sp-vu Markievicham; S-ru W. Mickievičy; S-vu M. Mickieviču; Spadarom i Spadaryniam: Kastusiu, Annie, Juljanu, Daniłu, Vincusiu Mierlakom i Hubertam. D-stvu V. A. Nabagiezam. Rev. Nadsonu. Usiej Siamji Najdziu-

kovym. S-vu T. H. Pałanievičavym. S-vu Vacłavu, Irenie, Romie Panucevičam. Rev. Pastaru i žoncy Piatroŭskim. Siamji Chester Pieniežnym. S-vu Siamji Pituškam. S-vu Paškievičam. S-ru B. Prytyckamu. Sp. J. Hućku; S-vu L. A. Savionkavym. Sp-vu Vasilu i Efrasinji Siemienčukam. S-vu Loli, Eugenu, Elizabecie i Georgu Semenchukam. S-vu Usiej Siamji Stahanovičam. S-vu Radzimie Stankievičam. S-vu Vasilu i Ninie Stoma. Sp-vu Adolfu i Kathrynie Subota. Rev. Robertu Tamušanskamu. S-vu Tadku Oldzy i Dzieciam Jakubiszakavym. S-ru i Familji Zychar. S-vu Stasiu, Lidzie, Stasiku i Jani Yankoŭskim. S-ru i Spakreŭnym Jabłonskim; Sp. M. Prokopčyku; Sp. Timoteju Laba.

Daviedvaŭ...

(Praciah)

Zatym viarnuŭsia ja da ich pieršaha pytańnia... Jany nie mahli spałučyć ideju śviatara-śviaščeńnika z idejaj ludzkoj huščy... U ich paniaćci "abaviazak" śviatara-śviaščešnika brać hrošy ad naroda, ahrabić ich, a im ničoha nie davać u zamien, tolki tam jakija paciery zhavaryć z hrachom papałam... Tut ja im vytłumačyŭ, što śviatym, praśviatym abaviazkam śviatara-śviaščeńnika być dobrym pastyram svaich aviec, znača, ludziej jamu pavieranych dziela zbaŭleńnia ich viečnaho, i navat časovaho tut na ziamli, bo-ž hałodny i hoładam zamorany budzie nasam-piedš prasić chleba voś taho, jaki my štodzienna jamo sami pry stale... Nakarmi pierš jaho hetym chlebam, a paśla havary ab chlebie niabiesnym i jon budzie słuchać... Chrystos śviaty, vialiki ideał kožnaho chryścijanina, asabliva-ž śviatara śviaščeńnika, bo-ž Jon nia tolki navučaŭ ludziej, davaŭ im Praŭdu śviatuju, ale i pamahaŭ im u ich žyćci — nakarmiŭ, azdaraviŭ chvorych, uskrašaŭ pamieršych. Viadoma-ž my takich cudaŭ, jakich Jon, jak Bohačałaviek dakanaŭ svajoju Božaj mahutnaściu, nia možam. Adnak niešta padobnaje u Jaho śviatoje Imia i praz Jaho, u Im dy z Im, my niešta padobnaje tvaryć možam dy nat uskrašać miortvyja dušy k duchoŭnamu žyćciu. Dyk voś, jak śviatar-śviaščeńnik, ja uziaŭ Chrysta za moj Śviaty i Vialiki Ideał i tamu mnohija imienavali dy mo šče i ciapier imianujuć choć krychu nie tak "kamunistym" i pasyłali śladzić za mnoj FBI, a adzin, druhi i treci śviatary sa śviatoj ambony pierad narodam nazvali mianie "jaŭnym kamunistym", adzin raz "na kresach", kali pajechaŭ adviedać rodnych u rodnaj chacie, i to za toje, što admoviŭsia havaryć pa-polsku z ludźmi, dy nat paśmieŭ ich spaviadać pa-biełarusku, u ich zrazumiełaj im i rodnaj movie... I dziela hetaha starasta novahrudzki vydaŭ papiery i prysłaŭ ich mnie cieraz

palicejskich, kab ja da takoha to čysła pakinuŭ hranicy Polščy dabravolna, inakš praz siłu vydalać mianie z "śviatoj i praviednaj" Polščy... Viadoma-ž, narod polski, jak i biełaruski, jak i inšyja narodnyja masy, mnohapakutnyja i mnohastradalnyja — jany usie śviatyja i praviednyja, ale ich lidery i, nažal, ich śviatary i śviaščeńniki, jakija iduć popleč ź imi, zusim nie śviatyja i praviednyja. Ale-ž heta nie znača, što ja, katory idu z narodam i žadaju im dabra i spryjaju im u ich baradźbie suprać tych, jakija zaŭsiody, jak praviła, staraliś i starajucca pryhniatać ich usiakimi sposabami i niščyć kveć i krasu ich moładzi kryvavymi vojnami... nie, heta nie znača, što ja sam śviaty i praviedny... znajcie i viedajcie, što ja hrešny čałaviek, adnak starajuś iści pa śladoch Chrysta i być Jaho pierajmalnikam u duchovym i maralnym žyćci.

(budzie dalej)

NAVUKOVA TECHNIČNYJA NAVINY

Stanford, Californija. — Dva biochemiki Dr. *Mehram Goulian,* katory sučasna jość zastupnikam prafesara na addziele lekarskim universytetu u Chicago, dy Dr. Arthur Kornberg, katory zajmaja čałovaje stanovišča u addziele biochemičnym na universytecie u Stanford, vykanali epokavy tvor, tvoračy žyvy virus (mikraarhanizm) u prabircy. Praca abudvych vučonych pryvitana ź vialikim pryznańniem praz dyrektara krajovaha Instytutu Zdaroŭja. Dr. James A. Shannon, katory vynik pracy vučonych nazvaŭ "adnym z najbolšych dasiahnieńniaŭ u halinie viedy". Padobna vyskazaŭsia prezydent Johnson, katory nazvaŭ vynik pracy abudvych vučonych jak "adno z najvažniejšych vydareńniaŭ sučasnaha času".

Padobnaje užo było daŭniej. Adzin vučony nabraŭ piasku, pierasiejaŭ, palivaŭ vadoj dy vyrasła trava. Chvaliŭsia, što z ziamli paŭstała raślina. Druhi vučony papróbavaŭ toje samaje zrabić. Nabraŭ piasku, usypaŭ u sahan, pierapaliŭ na ahniu, nasypaŭ u vazon, nakryŭ ščylna šklanym kopułam, palivaŭ praz 5 hadoŭ pierahatavanaj vadoj dy ničoha nia vyrasła. Ci niešta padobnaje i u ciapierašnim adkryćci paźniej nia vykryjecca? Pryšłaść pakaža.

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplara 15 c.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor) : Rev. Francis Cherniawski

Address: 164 Broadway, Fort Edward, N.Y., U.S.A., 12828
Telephone: RH7-5117

Printed by The Whiteruthenian Press * 452 South Avenue, Syracuse, N.Y., 13204